

Oslo kommune
Utdanningsetaten

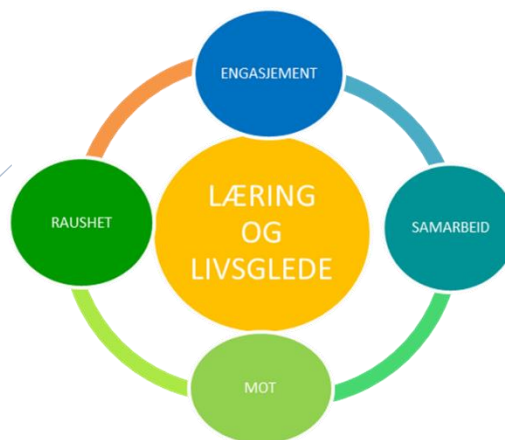
Lusetjern skole

11.08.2020

Plan for et trygt og godt skolemiljø

Lusetjern skole og aktivitetsskole

Planen er gjennomgått:

- Ansatte: 11.08.20
- FAU: 17.09.20
- Driftsstyret: 23.09.20

Utdanningsetaten
Lusetjern skole

Besøksadresse:
Nordåsveien 1
1251 OSLO

Telefon: 23 19 17 00
Telefaks: 23 19 17 01

Org.nr.: 973626450

lusetjern@ude.oslo.kommune.no
www.lusetjern.gs.oslo.no

Innhold

1. Planens formål:.....	2
2. Lusetjern skoles mål:.....	2
3. Kjerneverdier som kjennetegner skolens praksis:	3
4. Sosial kompetanse	4
4.1 Årshjul for opplæring i sosiale ferdigheter	5
5. Begreper og definisjoner	6
6. Skolens forebyggende arbeid:	6
6.1 Systematiske tiltak for å sikre et trygt og godt skolemiljø – Årshjul	7
6.2 Ledelsens arbeid for et godt læringsmiljø	13
6.3 Ansattes arbeid for et godt læringsmiljø.....	13
6.4 Elevene og elevrådet.....	14
6.5 Foresatte og FAU.....	14
6.6 Skolens miljøutvalg	14
7. Skolens kjennskap til læringsmiljøet:	15
7.1 Undersøkelser og kartlegginger for å få informasjon om skolemiljøet:	15
7.2 Oppfølging av læringsmiljøet	15
8. Skolens aktivitets- og handlingsplikt. Avdekke krenkelser og mobbing:	18
8.1 Nulltoleranse mot mobbing	18
8.2 Hvordan avdekke krenkelser, trakassering og mobbing?	18
8.3 Særskilt sårbare elever	19
8.4 Skolens aktivitetsplikt.....	19
8.5 Viktige punkter for oppfølging av § 9A-saker	22
8.6 Flytskjema ved mistanke eller kunnskap om krenkende atferd.....	23
8.7 Skolens prosedyre når krenkelser er avdekket eller meldt	24
8.8 Skolens prosedyrer når mobbing er meldt eller avdekket	24
9. Aktivitetsplanen	26
10. Medvirkning	27
10.1 Elevene.....	27
10.2 Foresatte og FAUs arbeid for et godt læringsmiljø:	27
10.3 Skolens miljøutvalg (SMU)	28
11. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet.....	28
12. Vedlegg	29
12.1 Mal for aktivitetsplan	29
12.2 Årshjul for aktiviteter og tradisjoner ved Lusetjern skole	31
12.3 Den levende julekalender	36

Plan for et trygt og godt skolemiljø

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

1. Planens formål:

Skolen skal i samarbeid med hjemmet bistå i barnas utvikling. Sosial kompetanse er en viktig del av denne utviklingen. Barn og unge tilbringer stadig mer tid i skolen, og derfor har det sosiale læringsområdet fått en tilsvarende større betydning. Skolens sentrale rolle som sosial læringsarena understreker betydningen av at det legges til rette for at barn og unge kan prøve ut og lære seg sosiale ferdigheter i ulike aktiviteter sammen med både jevnaldrende og voksne.

2. Lusetjern skoles mål:

Alle elever på Lusetjern skole har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring (jfr opplæringsloven § 9a-1)

- Skolen har nulltoleranse i saker som omhandler krenkelser, trakassering, diskriminering og mobbing av elever.
- Lusetjern skole skal gjennom visjonen ***læring og livsglede*** fremme verdiene ***samarbeid, engasjement, raushet og mot.***
- Verdiene på Lusetjern skole skal være førende for arbeidet med et godt læringsmiljø
- Alle elever skal ha et trygt og godt læringsmiljø inne og ute i sammen med andre elever og med de voksne på skolen
- Elevene skal lære adekvate måter å håndtere og løse konflikter
- Lusetjern skole skal ha gode rutiner for å forebygge, avdekke og følge opp mobbing og krenkelser
- Alle som arbeider på skolen kjenner aktivitetsplikten og hva den innebærer.

Med bakgrunn i opplæringsloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler skal Lusetjern skole jobbe aktivt for å fremme et godt fysisk og psykososialt miljø, slik at den enkelte elev kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Elever skal ikke utsettes for krenkende ord og handlinger verken fra medelever eller ansatte.

Handlingsplanen gjelder både på skolen og aktivitetsskolen(AKS) og for alle som arbeider/utfører arbeid på skolen.

Skolens plan for et trygt og godt skolemiljø bygger på fire anerkjente prinsipper som virker forebyggende mot mobbing:

1. Adferds regulering
2. Relasjonsarbeid
3. Sosiale aktiviteter
4. Bygge klassen som et kollektiv

(Skolens arbeid med elevenes psykososiale miljø. Gode strategier, harde nøtter og blinde flekker. NOVA-rapport 14/15)

God opplæring skaper trygge psykososiale skolemiljøer, som preges av sosial tilhørighet og inkludering. Faglig læring må kobles og integreres med sosial læring, de er ikke motsetninger. De utfyller hverandre og er avhengige av hverandre. Denne planen må derfor ses i sammenheng med skolens øvrige planer:

- Sosial handlingsplan – «Den gode timen»
- Plan for spesialundervisning
- Årshjul for et godt skole-hjem samarbeid

3. Kjerneverdier som kjennetegner skolens praksis:

Samarbeid	Jobber sammen med noen, hjelper andre, leker med andre
Engasjement	Du blir med og er engasjert, er aktiv, vil være med, lyst til å lære og prøve
Mot	Stå opp for andre, være modig, si i fra når det skjer noe, tørre å vise at du hjelper andre, tørre å stå imot noe
Raushet	Ikke være grådig, du tenker på andre, ikke bare på deg selv, være hyggelig og snill, inkludere andre, gi til andre

4. Sosial kompetanse

I fremtiden vil det å kunne kommunisere, samhandle og delta være sentrale ferdigheter for å kunne være en aktiv borger. Vi ønsker morgendagens elev skal kunne samhandle med andre, være aktiv deltager i et demokratisk samfunn, vise toleranse og er sosialt ansvarlige for egne handlinger og omgivelser. Skolens plan for et godt og trygt skolemiljø skal sikre at skolens ansatte systematisk arbeider for å utvikle elevenes sosiale ferdigheter fra 1.-7. trinn. J.fr. K20: overordnede del.

Ferdighet	Bekrivelse av ferdigheten
Empati	Evnen til å leve seg inn i andres situasjon.
Samarbeid	Evne til å jobbe sammen med andre for å oppnå felles mål, lytte til andres meninger og respekterer flertallet, dele og hjelpe andre i ulike situasjoner.
Selvregulering/-kontroll	Evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Evne til å utsette egne behov, vente på tur, vise glede og sinne på situasjonstilpassede måter.
Selvhevdelse	Evnen til å kunne be om hjelp og informasjon, og presentere seg, og å reagere på andres handlinger. Evnen til å uttrykke egne meninger og si nei til det man helst ikke bør være med på.
Ansvar	Vise respekt for egne og andre mennesker og deres eiendeler og arbeid, samt utføre oppgaver. Ta ansvar for egne handlinger og kunne gjøre gode valg.

4.1 Årshjul for opplæring i sosiale ferdigheter

Årshjulet viser en oversikt over viktige sosiale begreper og ferdigheter som er felles for hele skolen. Alle trinn skal ha hovedfokus på begrepene i de månedene som er satt opp i årshjulet. Klassens ukeplaner skal, i tillegg til faglige mål, ha et sosialt mål som er knyttet til månedens begrep/ ferdighet.

Hvilke ferdigheter skal våre elever mestre?

EMPATI	SELVREGULERING	POSITIV SELVHEVDELSE	SAMARBEID	ANSVAR
Jeg er hyggelig mot andre. Jeg tar hensyn til andre. Jeg trøster og hjelper når jeg ser andre som er lei seg. Jeg viser glede når andre lykkes. Jeg respekterer ulikheter.	Jeg venter på tur. Jeg lytter når andre snakker. Jeg spør en voksen om hjelp når jeg synes noe er vanskelig. Jeg stopper meg selv når jeg blir sint eller lei meg, slik at det ikke går utover andre.	Jeg sier positive ting til og om andre. Jeg hjelper andre som trenger hjelp, og ber om hjelp på en hyggelig måte når jeg trenger det. Jeg sier hva jeg mener på en positiv måte. Jeg sier STOPP når det er noe jeg ikke vil være med på, og tar ansvar for mine egne handlinger. Jeg gjør gode valg.	Jeg tar hensyn og viser respekt for andre. Jeg følger regler og beskjeder som gjelder for fellesskapet. Jeg lytter til andres meninger og respekterer flertallet. Jeg deler og hjelper andre i ulike situasjoner.	Jeg følger klassereglene. Jeg holder orden på tingene mine Jeg utfører oppgaver og bidrar med til å nå felles mål. Jeg viser respekt for egne og andres eiendeler. Jeg tar ansvar for mine egne handlinger og gjør gode valg.

5. Begreper og definisjoner

Psykososialt miljø:

Med psykososialt miljø menes: De mellom-menneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om elevenes opplevelse av læringssituasjonen. Det psykososiale miljøet bestemmes av samhandlingen og kommunikasjonen mellom alle som oppholder seg i skolen og blir til i samspillet mellom eleven, andre elever i klassen, elever i andre klasser, de ansatte og alle som har kontakt med skolen, som foreldre og øvrig lokalmiljø.

Konflikt

Konflikt defineres som når likeverdige parter blir uenige og det oppstår et sammenstøt hvor to eller flere motstridende ønsker er til stede. Det som skjer oppleves ubehagelig for begge parter. Ved slike hendelser skal tiltak iverksettes og følges opp av voksne.

Krenkende ord og atferd – er en bevisst handling for å såre andre verbalt eller fysisk.

Krenkende ord og handlinger kan være negativt språk, utestenging, vold, rasisme og mobbing.

Mobbing: Definisjon på mobbing v/ Dan Olweus;

- Ondsinnet adferd (verbal, fysisk, digital, ryktespredning, utestenging mm)
- Gjentatte ganger (2- 3 ganger pr mnd eller oftere)
- Mot samme person, og utført av den/de samme hver gang
- Ubalanse i maktforhold (den det går utover har vansker med å forsvare seg)

Det er den som mobbes som har rett til å definere om en har blitt utsatt for en krenkelse og det er de voksnes ansvar å ta opplevelsen på alvor. Hvis det ut fra disse definisjonene bekreftes at krenkelse/ mobbing foregår, fattes det enkeltvedtak ifht. til elevens psykososiale miljø, opplæringsloven §9a-3.

Diskriminering defineres som forskjellsbehandling, vanligvis i betydningen å behandle noen mindre gunstig enn andre. Ordet brukes oftest for å betegne en usaklig eller urimelig forskjellsbehandling av andre individer, etniske grupper, nasjonaliteter, religiøse samfunn osv., ut fra følelsesmessige eller tradisjonelle holdninger.

Rasisme – rasisme er enhver diskriminering basert på etnisitet, opprinnelsesland eller hudfarge.

6. Skolens forebyggende arbeid:

Rektor, alle ansatte, de som arbeider ved skolen, Foreldrerådet (FAU) og skolemiljøutvalget har ansvar for å skape et godt og helsefremmende skolemiljø, hvor ingen elever krenkes eller opplever mobbing. Alle har samme aktivitetsplikt ifht til å forebygge, avdekke og følge opp. Ledelsen ved skolen skal sikre nødvendig opplæring og informasjon for ansatte og alle skolens organ. Skolens arbeid med visjon og verdier skal være implementert i alle tiltak som omhandler læringsmiljøet. Skolens standarder skal være aktive dokument som alle er forpliktet til å følge.

Skolen arbeider for jevnt og systematisk forebyggende for å oppnå et godt skolemiljø. Dette beskrives nærmere i vår "Sosiale handlingsplan – Den gode timen" og i årshjulet for systematiske tiltak og aktiviteter på skolen.

6.1 Systematiske tiltak for å sikre et trygt og godt skolemiljø – Årshjul

Må ned	uke/ dato	Tema/Mål	Aktivitet/ innhold	Ledelse og ansatte	Elever	Foresatte
Gjennomgås ved skolestart og følges opp gjennom året		Klassemøte/ trinnmøter/ barnemøter: Tema: - Skolens verdier - Sosiale ferdigheter (se årshjul) -Skolens regler og klasseregler -Vennskap og lek -Høflighet og språkbruk -Følelser - Frihet og ansvar - Nettvett Valg av elevrådsrepr. og TL	Gjennomgang av skolens plan og årshjul for arbeid med læringsmiljøet Utarbeid regler for klassen/ trinnet Fokusområder: verdier, systematisk opplæring i sosiale ferdigheter (se årshju), og fokusområder fra elevundersøkelsen Psykologisk førstehjelp, Mitt valg, nettressurser, Udir.no, Nullmobbing..	Rektor/ ledelse gjennomgår de ulike planene på plandager Alle ansatte skal ha lest og gjennomgått skolens planer før eleven starter. Lærere leverer egen kvitteringsliste på at de har lest dokumentene	Elevene kjenner til og forstår skolens regler. Elevene medvirker i arbeidet med klasseregler og tipsplakater - Vi har laget egne klasseregler -Jeg følger skolens regler -Jeg følger klassens regler -Jeg har vært med og laget tipsplakat	Informasjon til foresatte på hjemmeside og via trinnets planer, samt på foreldremøte 1. eller 2. skoleuke
		Ukeplan: Elevenes sosiale mål kommer frem på ukeplan og i periodeplaner for trinnet (j.fr. årshjul for sosial ferdigheter).	Lærere samarbeider om ukeplan og mål for trinnet.	Evalueres ukentlig. Elever sammen med foresatte.	Evalueres ukentlig. Elever sammen med foresatte. Lærer tar kontakt med foresatte om ikke mål oppnås.	

Ukentlig	Teammøter: Læringsmiljøet er fast agenda på alle teammøter. Hendelser rapporteres til ledelsen	Trinn samarbeid Elevmøter	Ledes av teamleder		Informeres ved behov
Annenhver måned	Månedens lek:	Med utgangspunkt i TL lekene	Miljøarbeider		Informeres på ukeplan
Minst 1 gang pr semester	Elevsamtale: Elevsamtale gjennomføres jevnlig gjennom hele året.	Hver elev skal ha en samtale høst/vår. I tillegg legger kontaktlærer opp til jevnlig elevsamtaler og gjennomfører dette ut fra elevenes behov (noen elever må ha hyppige samtaler)	Elevens sosiale/ faglig mål vurderes	Eleven deltar aktivt og er med å sette mål fremover	Tette dialog med foresatte
Ca. En gang pr. måned gjennom året	Felles samlinger	Hvert trinn har ansvar for å arrangere en samling for skolen i løpet av året.	Kontaktlærerne på trinnet planlegger	Elevene på trinnet presenterer	Foresatte inviteres når deres barns trinn holder samlingen
August/ september	Foreldremøtet Plan for klassetiltak – f.eks. vennegrupper utarbeides	Forberedelses møte med klassekontakter og invitasjon til foreldremøtet sendes ut i aug. Foreldremøtet holdes senest i uke 39. Alle klasser skal ha en plan for klassetrinnstiltak - minst ett sosialt tiltak pr. halvår	Kontaktlærer har ansvar for å innkalle foreldrerepresentanten til møte – sende innkalling til foreldremøtet og holde møtet		Klassekontakt – sammen med kontaktlærer

September Uke 36		Vennskapsuke Forslag til mål fra teamene settes inn: Leseadder Lære felles leker, utgangspunkt i TL leker. Trinnet tar en tur sammen. Vennskapsklassene har noen felles aktiviteter	Vennskapsuke: Mål: Skape et trygt og godt læringsmiljø, Skape vennskap, forebygge utenforskap og mobbing Udires kampanjeuke BliMe	Kick off i skolegården Trinnvis arbeid med temaet; "gjør en forskjell"	Elevene jobber med begrepene mobbing, krenkelse,	Foresatte får informasjon via hjemmeside og ukeplan
September – følges opp gjennom året		Innføre aktiviteter som: Lekegrupper Skolevenner Samarbeidslæring Læringspartner Hemmelig venn	Aktivitetene brukes i perioder gjennom året Mål: skape vennskap og fellesskapsopplivelser for alle.	Kontaktlærer og andre ansatte på trinnene	Elevene opplever at de er en viktig person på Lusetjern skole	Foreldrene informeres på foreldremøtet og jevnlig på ukeplanene
Aug./ sept		Partnerskap mot mobbing	Skolen gjennomgår og evaluerer avtalen i SMU, FAU, elevråd, MBU, AMU, personalmøter Avtalen signeres av ledere for råd og utvalg			
Sep	før 1.9.	Ansvar Trivsels Programmet	Nominasjon og valg + oppstart Trivselslederprogram	Sosiallærer/ miljøarbeidere	TL lekekurs presentasjon av TL i uke 36	
	Innen 1.9	Trivsels Programmet	Informasjon til ansatte om TL programmet	Sosiallærer/ miljøarbeidere informerer i fellestid		
	Innen uke 40	Kartlegge læringsmiljøet	Klassetrivsel gjennomføres før konferansetimer	Kontaktlærer Sosiallærer/ miljøarbeidere ledere		Foreldrene innkalles til på konferansetimer i oktober/november

Sep.		Idrettsdag for hele skolen	Ulike idrettsaktiviteter (løp, hopp, kast, stafetter m.m.)	Idrettskomite og en lærer fra hvert trinn		
Okt	Uke 43 – 44	Positiv selvhevdelse FN dag Solidaritet, verdighet og respekt: Ettermiddagscafé i samarbeid med FAU. Scenen er din. Felles sanger	Markering av FN dagen Teamene setter inn forslag til mål: Løfte fram det positive ved skolen vår: det fargerike fellesskapet. Lære om FN og om menneskerettighetene	Kontaktlærer planlegger for sitt trinn Felles plan for skolen ved plangruppa og lærere	Elevrådet bidrar med planlegging og gjennomføring	Inviteres til evt åpen skole? Ettermiddagscafé i samarbeid med FAU, istedenfor åpen skole. Foreldrene inviteres og har ansvar for egne barn.
Nov	Uke 45 - 48	Selvregulering Mobbing og nettvett; Mål: Jeg kjenner til og forstår begrepene mobbing, krenkelse, inkludering Trinnene setter inn flere felles mål for skolen.		Kontaktlærer og u.insp/ rektor	Elevene jobber med ord og begrep fra elevundersøkelsen	
Nov	Uke 45 – 48 Uke 47 - 48	Evalueringer og planlegging av neste halvår Forberede og gjennomføre elevundersøkelsen Frist: 12.12.	Evaluering av tiltak for høsten Forberedelse og gjennomgang av spørsmål på 5. – 7. trinn. Gjennomføres etter egen oppsatt plan	Rektor/ u.insp evaluerer tiltakene sammen med lærerne i fellestid Kontaktlærere / sosiallærer/ Mijøarbeidere / Inspektør	Elever og elevråd evaluerer tiltakene. Legges inn i elevrådets årshjul	FAU evaluerer tiltakene sammen med rektor SMU evaluerer tiltakene

Des	Empati (høflighet, respekt, språkbruk, glede) "Den levende julekalenderen" Lucia Julesamlinger	Skolen har felles julekalender				
-----	---	--------------------------------	--	--	--	--

Mn d	uke/ dato	Tema/Mål	Aktivitet/ innhold	Ledelse og ansatte	Elever	Foresatte
Jan		Samarbeid, samhold og kommunikasjon Etterarbeid etter elevundersøkelsene – utarbeide tiltak	Elevundersøkelsen / klassetrivsel Analysere og sette inn tiltak. Det utarbeides tiltaksplan for å følge opp	Elev US gjennomgås med personalet, med elevene, i FAU etter egen plan	Elev US presenteres for elevrådet	Elev US presenteres for FAU/ DS
Feb		Ansvar	Vinteraktivitets uke - Skidag			
Mar	Uke 9	Positiv selvhevdelse Nettvett Partnerskap mot mobbing	Partnerskap mot mobbing gjennomgås i skolens organ i løpet av mars		Partnerskap mot mobbing gjennomgås i skolens organ i løpet av mars	Partnerskap mot mobbing gjennomgås i skolens organ i løpet av mars
Apr	Uke 15	Selvregulering	Litteraturuke m/ scenen er din			
		Elevundersøkelse (Klassetrivsel)	<u>Elevundersøkelsen 2/ klassetrivsel</u> Forberedelse og gjennomgang av spørsmål på 5. – 7. trinn	Kontaktlærere / sosiallærer/ Miljøarbeider/ inspektør	Elevene jobber med ord og begrep fra elevundersøkelsen	
Mai	Uke 21	Empati: Lekedag på småskoletrinnet	Felles ute/ lekedag småtrinnet Felles idrettsdag for hele	TL + elevråd	TL + elevråd	
Mai			Evaluerings av tiltak våren 2016	Rektor u.insp evaluerer tiltakene sammen med lærerne i fellestid	Elever og elevråd evaluerer tiltakene. Legges inn i elevrådets årshjul	FAU evaluerer tiltakene sammen med rektor SMU evaluerer tiltakene
Juni	Uke 23	Samarbeid Inkludering og fellesskap	<u>Elevundersøkelsen:</u>	Kontaktlærere + ledelsen		

			Analyser og sette inn tiltak for oppfølging av undersøkelsen			
Juni			Vurdering av handlingsplan mot mobbing og krenkelser			

6.2 Ledelsens arbeid for et godt læringsmiljø

- Rektor har ansvar for å drive et kontinuerlig arbeid for å sikre at skolemiljøet fremmer helse og tryggheten til den enkelte elev.
- Rektor skal sikre at det finnes rutiner og planer som følges av alle ansatte ved skolen og at alle ansatte er kjent med handlingsplikten.
- Rektor skal sikre at skolen har skriftlige planer for arbeid med læringsmiljø.
- Ledelsen skal sørge for at alle ansatte, foresatte og elever er kjent med handlingsplaner og hvilke rettigheter og forpliktelser som ligger i planen - aktivitetsplikten.
- Ledelsen skal sørge for planlegging, gjennomføring og analyse av elevundersøkelser to ganger pr.år.
- Sørge for at vedtak og tiltak planlegges, gjennomføres og følges opp.
- Samarbeide og følge opp arbeidet i FAU, SMU og elevråd.

6.3 Ansattes arbeid for et godt læringsmiljø

- Alle ansatte skal enhver tid være kjent med aktivitetsplikten og aktivt følge opp læringsmiljøet i klasser, grupper og ute i friminutt.
- Alle ansatte skal være kjent med skolens planer og prosedyrer, varslingsplikt og handlingsplikt.
- Alle ansatte skal sørge for at elevene opplever et godt arbeids- og læringsmiljø preget av ro, respekt og faglig konsentrasjon gjennom gode rutiner i undervisningssituasjonen. Skape et inkluderende miljø og et læringsfellesskap blant elevene. Kontinuerlig jobber med relasjoner både mellom elever og elev – voksen. Det er den voksne som er ansvarlig for å bygge relasjoner til elevene.
- Legge merke til og løfte fram positiv atferd.
- Alle ansatte skal sørge for at elever ikke utsettes for krenkende adferd, og ha nulltoleranse for all negativ språkbruk og adferd.
- Jobbe kontinuerlig med læringsmiljø og mobbing som tema i undervisningen i den enkelte klasse. J. fr. skolens verdigrunnlag og arbeidet med sosiale ferdigheter (Årshjul for arbeid med sosiale ferdigheter).
- Involverer elevene, og gir dem mulighet for medvirkning.
- Tydelig og aktiv inspeksjon i friminuttene. Forberede friminuttene ved bl.a. å danne lekegrupper. "Sjekke inn" etter friminuttene.
- Legger til rette for positive aktiviteter i friminuttet, og utarbeide regler for friminutt og lek i samarbeid med elevene. Forberede friminuttene ved bl.a. å danne lekegrupper. "Sjekke inn" etter friminuttene.
- Alle ansatte er godt kjent med TL aktivitetene og bruker/trener på trivselslek-reglene

- Tar tak i små ting, utsetter og bagatelliserer ikke, tør/tar seg tid til å gå inn i situasjoner som han/hun observerer
- Tolker for barna hva det er som skjer, setter ord på, forklarer/illustrerer konsekvenser for den som blir utsatt.
- Lærerne benytter verktøyet "Psykologisk førstehjelp"
- Bruke ulike undervisningsprogram som "Mitt valg", på nett: www.mobbing.no, www.udir.no, www.dubestemmer.no

6.4 Elevene og elevrådet

Delta aktivt i arbeidet med læringsmiljøet gjennom:

- Å være gode rollemodeller ved å være hyggelig mot alle
- Å si ifra til en voksen når noen elver blir plaget eller krenket
- Å hjelpe til når klassene har vikar. Informere om klassens regler, rutiner og planer.
- Å bidra til lek og aktivitet i friminutt når vi ikke har TL
- Å arrangere aktivitetsdager.
- Å være skoleverter og bidra praktisk når vi har konserter og samlinger i Samlingsalen
- Revidere og lage regler og rutiner for bruk av ballbaner, aktivitetssområder og leker.
- Hjelp kontaktlærer med å gjennomføre klassemøter ukentlig hvor en tar mobbing og krenkelser.
- Besøke klasser og informere om aktuelle saker
- Ta opp saker i elevrådet som klassene er opptatt av.

6.5 Foresatte og FAU

- Foreldrerådet (FAU) skal fremme fellesinteressene til foreldre og medvirke til at elever og foreldre aktivt tar del i arbeidet med å skape et godt skolemiljø.
- Elevene og foreldrene skal ha oversikt over skolens organisering og hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt. Elevene og foreldrene skal vite hvem de skal henvende seg til når de har behov for å ta opp spørsmål vedrørende elevenes arbeidsmiljø med skolen.
- FAU skal samarbeide med skolens ledelse med sikte på å nå nullvisjon med hensyn til mobbing og krenkelser
- FAU skal arbeide for et godt samarbeid mellom foreldre og skolen i arbeidet mot mobbing og krenkelser
- FAU skal arbeide for at foreldre følger opp skolens arbeid mot mobbing og krenkelser overfor egne barn
- Foreldreutvalget skal informeres om skolens arbeid med mobbing og krenkelser. Det skal gjennomføres felles tiltak i regi av skolen og FAU for å bevisstgjøre og løfte fram arbeidet for trygt og inkluderende læringsmiljø

6.6 Skolens miljøutvalg

- Skolemiljøutvalget skal medvirke til at skolen, elevene og foreldrene tar aktivt del i arbeidet med å skape et godt skolemiljø.
- Skolemiljøutvalget skal sikre at elever og foreldre får økt innflytelse på skolehverdagen. Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet. Skolemiljøutvalget er et rådgivende organ for skolen.
- SMU skal arbeide for et godt og inkluderende læremiljø.

- Skolens ledelse skal rapportere og drøfte oppfølging av arbeidet mot mobbing og krenkelser i SMU.

7. Skolens kjennskap til læringsmiljøet:

Skolen skal skaffe seg informasjon om den enkelte elevs opplevelse av skolemiljøet. På bakgrunn av informasjonen må skolen vurdere om det er behov for tiltak, og i tilfelle hvilke tiltak som skal iverksettes (risikovurdering).

7.1 Undersøkelser og kartlegginger for å få informasjon om skolemiljøet:

- Elevsamtaler jevnlig hele skoleåret – minst en gang pr semester og etter behov – ihht skolens årshjul
- Utviklingssamtaler 1 gang pr. semester med elev og foresatte og/eller etter behov
- Klassemøter ukentlig
- Elevrådsmøter
- Elevundersøkelsen 5. -7. trinn nov/des.
- Klassetrivsel: 3. – 7. trinn, 2 ganger pr. år (sept. og mars/april)
- Trivselsundersøkelse 1. – 2. trinn 2 ganger pr år
- Foreldreundersøkelse

7.2 Oppfølging av læringsmiljøet

Arbeidet i klassene blir systematisk fulgt opp av lærere og skoleledelse ved:

- Elevenes trivsel og sosial utvikling tas opp i utviklingssamtaler høst og vår
- Kartlegging av elevenes trivsel med Klassetrivsel før utviklingssamtalene høst og vår
- Elevundersøkelsen gjennomføres i desember/ januar hvert år
- Foreldreundersøkelsen
- Trinnene innkalles til gjennomgang av læringsmiljøet og fagresultater i R – teamet hver høst. Fokuset legges på:
 - a. Faglig og sosial utvikling hos elevene
 - b. Styrker og utfordringer rundt skolemiljøet (klasse/trinn)
 - c. Tiltak og ressurser på trinnet.
 - d. Samarbeid på trinnet
- Lederne følger opp trinnene jevnlig gjennom skolevandring, trinn/ teammøter og medarbeidersamtaler.

Lederne gjennomgår lovverket og skolens planer med hele personalet på planleggingsdagen ved skolestart hvert år. Planen revideres i juni hvert år Alle ansatte skal kvittere ut at de er kjent med lovverket og skolens handlingsplan. Foresatte får informasjon på foreldremøter i august vedr. regelverk og skolens system og rutiner.

Innhentet informasjon fra samtaler, møter og undersøkelser følges ihht skolens rutinebeskrivelse på aktivitet og handlingsplikt.

Årshjul for oppfølging:

Måned	Aktivitet	Ansvar	Når
August	Rutiner for å melde saker til R-team er kjent for personalet gjennomgås på planleggingsdager i august; - Meldeskjema - Loggskjema (Den ansattes plikt til å melde (hva – hvordan – når) J.fr. Årshjul for R – team.	Ledelsen v/ rektor	Informasjon på planleggingsdager Personalet skal signere at de har fått opplæring og lest informasjon
September	Foresatte vet hvordan de kan henvende seg når de opplever at eleven blir krenket;	Rektor og lærere FAU	Høsten; Foreldrene informeres på første foreldremøtet om høsten. Gjentas på vårens foreldremøte Informasjon ligger på hjemmesiden
August	Alle lærere utarbeider klasseregler med elevene på trinnet. Reglene må utarbeides sammen med elevene.	Lærere	Kampanjeuke mot mobbing, følger tema i skolens årshjul
Hele året – Innkalling høst	Lærerne og AKS kan melde inn elevsaker til R-team / sosiallærer. Eget skjema ligger på fellesområde. Alle trinn innkalles til R – team i løpet av høsten for å gå gjennom klassemiljø og utvikling.	Lærere	Rutine gjennomgås på plandagene om høsten
September	Agenda til utviklingssamtaler – elevens læringsmiljø er eget pkt. Malen presenteres i fellestid. Utviklingssamtaler gjennomføres og mal følges (der en sikrer at spørsmål om krenkelse/ mobbing blir tatt opp)	Ledere Lærere	Blir introdusert hver høst
September/ oktober	Gjennomføre Klassesetrvsel 3. – 7. trinn Trivselsundersøkelse 1. og 2. trinn	Ledere og kontakt lærere	
November/ desember –	Planlegge og gjennomføre elevundersøkelsen for høsten i tråd med føringer fra Udir Klasse- og trinnmøter på 5. – 7. trinn like etter elevundersøkelsen	Rektor Inspektør lærere	
Januar/ februar	UDIR Gjennomgang av resultat fra undersøkelsene (pr trinn) så snart resultatene er klare. Tiltak på trinn og i klasser planlegges og igangsettes. Elevene tas med i arbeidet	Alle lærere og ansatte på AKS	

Mars	Tiltakene prøves ut, følges opp og evalueres på alle trinn	Alle lærere og AKS ansatte	
Mars / april	Planlegge og gjennomføre elevundersøkelsen for våren: Klassetrivsel gjennomføres 3. – 7. trinn Oppfølgingsarbeid Tiltakene presenteres for foresatte på utviklingssamtaler og foreldremøter	Rektor - bestiller organisere r og gjennomf ører med kontaktlæ rere	
UDE-initiert foreldreundersøkelse skal gjennomføres på alle skoler.	Foreldreundersøkelse gjennomføres for alle foresatte på skolen. Skolen har åpent datarom der foresatte kan gjennomføre undersøkelsen Informeres om på foreldremøter i april	Rektor FAU	
Mai	Klasse- og trinnmøter på 5. – 7. trinn (før 13.05)	Rektor Inspektør	
Mai	Gjennomgang av resultat fra undersøkelsene (pr trinn) Vurdere tiltak (effekt) så langt i vår Nye tiltak drøftes i fellestid - Dersom resultatene er mulig å få ut mens undersøkelsen er åpen	Rektor Inspektør	
Juni	Evaluerings av tiltak og årshjul vedr læringsmiljøet inne/ute drøftes i fellestid: Hvor står vi nå? Hvor skal vi?	Rektor Ass rektor Sosiallære r	
August	Planer gjennomgås Tiltak settes i gang Årshjul med datoer utarbeides	Ledelsen	
	Resultat fra elevundersøkelsen er presentert for: Elevråd/ Personalet/ FAU/ DS/ SMU	Rektor	
	Ledelsen har gjennomført klasse/ eller trinnmøte på 5. -7. trinn.	Rektor	
	-Lærere kartlegger sammen med elevene hvor det foregår krenkelse/ mobbing -AKS kartlegger sammen med barna hvor det foregår krenkelse/ mobbing Det som avdekkes følges opp i fellestid (tiltak ifht inspeksjon og rutiner)	Rektor + Ass.rektor +baseledere	

8. Skolens aktivitets- og handlingsplikt. Avdekke krenkelser og mobbing:

8.1 Nulltoleranse mot mobbing

Alle elever har rett til å ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende.

8.2 Hvordan avdekke krenkelser, trakassering og mobbing?

Tegn på at eleven ikke har det trygt og godt på skolen:

Skolen • Vil ikke gå på skole, enten hele tiden, på bestemte dager eller til bestemte timer • Er redd for å gå til og fra skolen, eller ber om å få skyss • Går omveier til og fra skolen • Kommer for sent på skolen eller hjem fra skolen • Kommer sulten på skolen eller hjem etter endt skoledag • Klarer seg dårligere på skolen • Kommer hjem med ødelagte bøker, gjenstander eller klær • Mister bøker, gjenstander eller klær	Atferd • Ber om ekstra penger eller begynner å stjele • Nekter å fortelle hva som er galt • Begynner å mobbe søsken eller foreldre • Blir lett oppfarende, irritabel, aggressiv og har raseriutbrudd • Får dårligere selvtillit og virker trist • Gråter seg i søvn eller har mareritt
Venner • Unngår venner og andre barn • Blir innelukket og slutter med fritidsinteresser	Helse • Har uforklarte sykdommer • Er kvalm • Har vondt i magen • Klager over vondt i hodet • Endrer sove- og spisevaner • Har uforklarlige skrammer og merker på kroppen

8.3 Særskilt sårbare elever

Skolen har et skjerpet ansvar overfor elever med en særskilt sårbarhet. Slik sårbarhet kan være knyttet til for eksempel:

- Elevens religion
- Seksuelle orientering og/eller kjønnsuttrykk
- Funksjonsevne
- At eleven har atferdsvansker
- Forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon
- Elever som er mer engstelige enn andre elever
- Utseende
- Uvanlig språk (herunder dialekter)
- Spesielle klær
- Stort fravær
- Få nære relasjoner til andre elever (ensom)

At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar. Det er derfor viktig at alle skolens ansatte følger særskilt med på hvordan disse elevene har på det skolen.

8.4 Skolens aktivitetsplikt

1. Følge med

Alle som arbeider på skolen har en plikt til å følge med på hva som skjer på skolen og gripe inn hvis de ser krenkelser som for eksempel mobbing.

Hvordan oppdage at elever ikke har det bra?

- Gjennom å snakke med elevene
- De ansatte ser noe eller fanger opp noe i samtaler med andre elever
- Foreldre som tar kontakt fordi de melder fra om noe som har skjedd på skolen
- Eleven forteller om mistriksel
- Endringer i adferd hos elever, eller endringer i klasse- eller skolemiljøet
- Noen elever blir stille og trekker seg tilbake i lek eller deltar ikke i lek og aktiviteter, mens andre trer tydelig frem og gir beskjed når ting blir vanskelig
- Endringer i klasser kan være mer bråk og uro, endringer sosialt og hvilke barn som leker sammen
- Observasjon og inspeksjon
- Elev- og trivselsundersøkelser
- Aktivitet på sosiale medier

2. Gripe inn

Skolene skal ha nulltoleranse mot mobbing, vold, diskriminering og trakassering, men også mot mindre alvorlige krenkelser.

- Alle som arbeider ved skolen har plikt til å gripe inn umiddelbart og STOPPE alle typer krenkelser (kommentarer, blikking, fysisk vold, verbal vold osv).

- Hva som er en krenkelse skal tolkes vidt, men ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er krenkelser. Skolens oppgave er også å lære elever å tenke kritisk og å respektere andres meninger og overbevisninger
- Rektor har ansvar for at alle vet hvordan de skal gripe inn

3. Varsle

Alle som jobber på skolen skal varsle rektor hvis de ser eller mistenker at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

- Det skal være lav terskel for hva som skaper mistanke til eller kunnskap om at en elev ikke har det bra på skolen. Plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke. *For eksempel: Voksne observerer endringer i elevens adferd eller en elev sier i fra når han eller hun ikke trives på skolen eller på SFO:*
- Rektor kan informeres muntlig om en sak, men **varslet skal alltid sendes skriftlig til rektor** v/ e-post. Dette er viktig i forhold til dokumentasjon i saken.
- Det er skjerpet aktivitetsplikt i saker der det er ansatte som krenker elever. Hvis du mistenker eller ser at **en ansatt** utøver vold, mobber, diskriminerer eller trakasserer en elev skal du straks varsle rektor, som igjen skal varsle skoleeier. Rektor kan informeres muntlig om en sak, men **varslet skal alltid sendes skriftlig til rektor** v/ e-post. Dette er viktig i forhold til dokumentasjon i saken.
- Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker en elev, skal den ansatte varsle direkte skoleeier v/ områdedirektør på telefon.
- Alvorlige saker skal varsles straks (vold og alvorlige krenkelser). Andre saker kan det være forsvarlig å vente litt lenger med, for eksempel til slutten av skoledagen eller til ukentlige oppsummeringer (jr.Udir).
- I alvorlige tilfeller skal rektor varsle skoleeier. Dette gjelder saker hvor ansatte har krenket en elev eller alvorlige mobbesaker som har pågått over tid.
- Eleven skal informeres om at rektor og/ eller skoleeier er varslet om saken

Videre oppfølging av saken:

- Foresatte får skriftlig informasjon om undersøkelse av saken.
- Rektor oppretter en elektronisk logg i *Skolemiljø- Årskull- Elevens navn*

4. Undersøke

Hvis noen som jobber i skolen ser eller mistenker at en elev ikke har det trygt og godt, skal de undersøke saken med en gang.

- Plikten til å undersøke betyr at skolen skal undersøke elevens *opplevelse* av skolemiljøet
- Skolen skal *ikke skaffe og vurdere bevis* for eller mot at eleven er blitt krenket eller mobbet
- Undersøkelsene må ha som formål å få frem *fakta* om situasjonen og hva som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet
- Skolen skal sørge for elevenes medvirkning når de undersøker saker. Dette skal gjøres ved at involverte elever blir hørt, og barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid
- Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten

Forslag til undersøkende tiltak:

- Samtale med eleven og han/hennes opplevelse av situasjonen
- Samtale med andre involverte elever
- Observasjoner i klasserommet, overgangssituasjoner og i friminutt
- Sosiogram
- Kartlegging av utfordringer og opprettholdende faktorer
- Logg: Føres fortløpende. Se egen mappe i *Skolemiljø- Årskull -Navn*

5. Sette inn tiltak

Skolen har plikt til å sette inn egnede tiltak. Tiltakene skal være forskningsbaserte og i tråd med etablert pedagogisk praksis i saker som omhandler skolemiljøet.

Skolen skal:

- Utarbeide planer i alle saker der det settes inn tiltak som har med elevens skolemiljø, også når samarbeidende instanser er koblet på en sak
- Sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uavhengig av årsak
- Følge opp tiltakene
- Evaluere virkningen av tiltakene
- Legge til eller endre tiltakene, dersom det er nødvendig
- Tiltakene skal vare inntil eleven har et trygt og godt skolemiljø
- Eleven skal uttale seg om tiltakene i aktivitetsplanen
- Eleven skal medvirke til å vurdere virkningen av tiltakene
- Skolen skal involvere foresatte i evalueringen av tiltakene

6. Dokumentere

- Logg: Føres fortløpende. Se egen mappe i *Skolemiljø-Trinn-Navn*
- Skolen skal dokumentere hvilke tiltak som planlegges gjennomført i en *aktivitetsplan*
- Planen må dokumentere alle fem delpliktene: følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak
- Foresatte skal ha skriftlig melding om at skolen har mottatt et varsel med tiltak, kopi av aktivitetsplanen og referater fra møter

Kilde: Utdanningsdirektoratet

- Det er **elevens opplevelse** av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende for skolens **handlingsplikt**
- Barnets **beste** skal være et grunnleggende hensyn
- Barnet har **rett til å bli hørt**
- Barnet skal **medvirke** til tiltak i aktivitetsplanen

8.5 Viktige punkter for oppfølging av § 9A-saker

1. Elevens **opplevelse** skal legges til grunn. NB! Ikke ha fokus på sannheten, men elevens subjektive opplevelse av situasjonen. J.fr. barnekonvensjonen.
2. Barnets beste vurdering: En "barnets beste vurdering" innebærer bl.a. at saksbehandlingen ikke må ta for lang tid. Barnet har et annet tidsperspektiv enn voksne. Det kan derfor være skadelig for barn at saksbehandlingen drar ut. Barnet skal bli hørt, og det skal ha innflytelse på tiltakene som settes inn. Barnet skal være med i prosessen, slik at det er mulig for barnet å forstå hva som skjer. (Udir.no: barnekonvensjonen og saksbehandling)
3. Elevstemmen: Elevene skal tas med på råd og være delaktig i egen undervisning og læring også når det gjelder skolemiljøet. Elevene v/ elevrådsrepresentanter er medlemmer i skolemiljøutvalget. I alle saker skal eleven bli hørt og ha mulighet til å komme med innspill og forklare seg.
4. Når er aktivitetsplikten oppfylt? Når krenkelsen opphører. Skolens plikt til å gi eleven et trygt og godt skolemiljø er dermed gjennomført.
5. Hvem omfattes av aktivitetsplikten? Alle ansatte med tilknytning til skolen, unntatt tilfeldig besøkende.
6. Plikten til Å FØLGE MED: Gjelder ALLE. Hva betyr det? Alle må være **årvåkne-observere- være AKTIV**: Er det her noe uønskede krenkelser? Viktig at alle er bevisst på hva som skjer i samspillet mellom elevene, dvs. VÅRE elever.
7. Plikten til Å GRIPE INN: ALLE, men begrenses ved fare for eget liv og helse. Subjektiv vurdering.
8. Plikten til Å UNDERSØKE: Gjelder også før krenkelsene har funnet sted, jfr. aktivitetsplikt **ved mistanke**/ kjennskap til, jfr. årvåkenhet. NB! SÅRBARE elever.
9. Plikten til Å VARSLE:
 - Elev som krenker elev eller lærer som krenker elev: Varsle rektor
 - Rektor som krenker elev: Varsle skoleeier
10. Plikt til Å SETTE INN TILTAK: Egnede tiltak, jfr. forskning. Flere tiltak som drar i samme retning. NB! Sikre elevens medvirkning, barnets stemme skal høres og eleven skal uttale seg om tiltakene.
11. Forsvarlig undersøkelse av saken: Etter Forvaltningslovens § 17: Belyse saken så langt som mulig....
12. God forvaltningsskikk i å dokumentere skriftlig det som skjer i en prosess. NB! LOGG

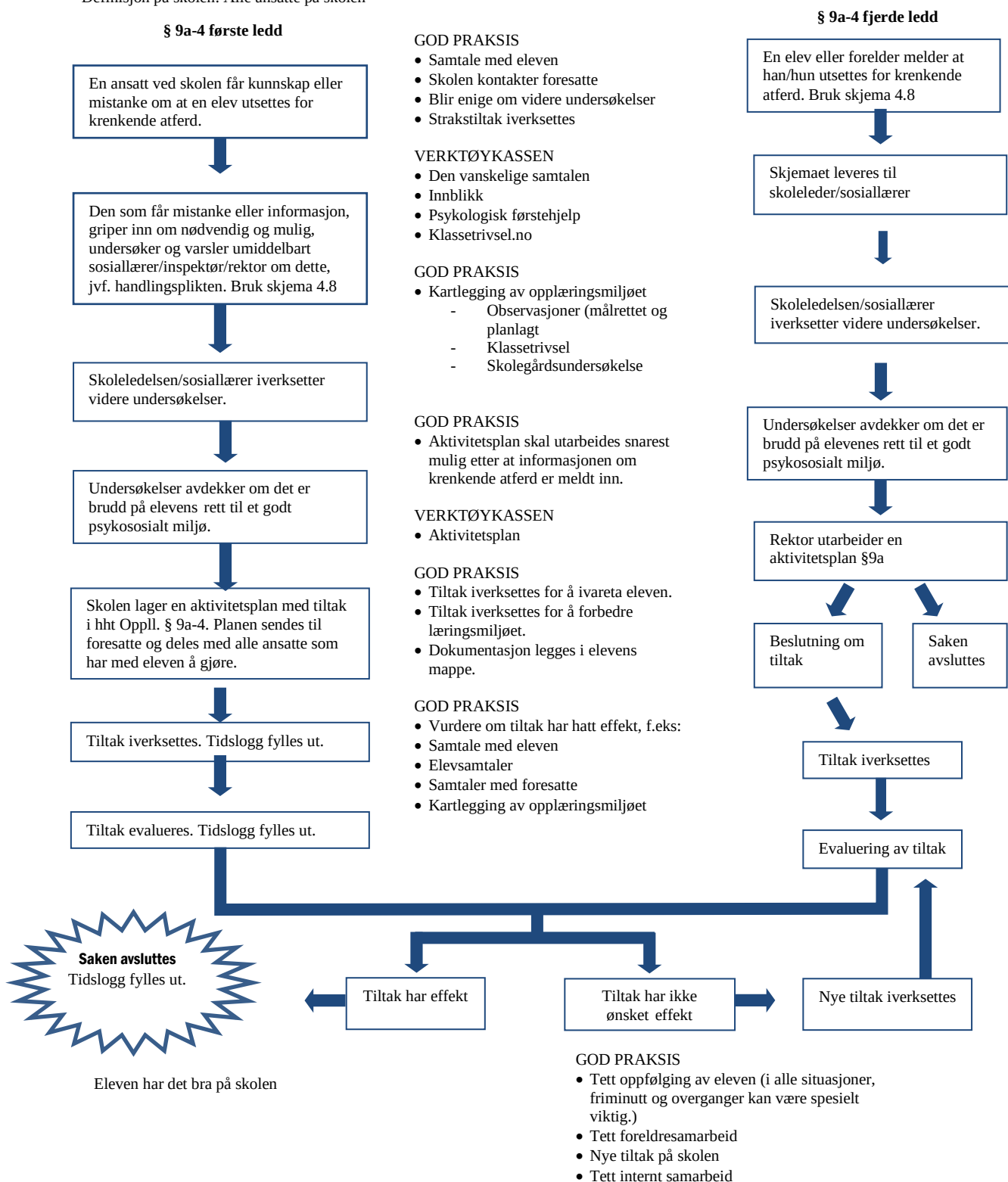
8.6 Flytskjema ved mistanke eller kunnskap om krenkende atferd

Lusetjern skole har en egen handlingskjede / flytskjema som skal følges ved oppdagelse av krenkelser og mobbing. Lusetjern skole skal sikre at alle ansatte, elever og foresatte er kjent med og bruker skolens handlingskjede.

SKOLENS FLYTSKJEMA VED MISTANKE ELLER KUNNSKAP OM KRENKENDE ATFERD (jvf. Opplæringsloven § 9a)

Skoleledelsen, sosiallærer og miljøarbeidere har ansvaret for at oppfølgingen skjer i tråd med skjema. Rektor har alltid det øverste ansvaret og skal alltid være informert om alle saker som angår §9A.

Definisjon på skolen: Alle ansatte på skolen

8.7 Skolens prosedyre når krenkelser er avdekket eller meldt

	HANDLING	ANSVAR
1	Den som oppdager/ avdekker/ blir varslet skal gripe inn dersom en elev blir utsatt for krenkende ord eller handling. Alle ansatte forplikter seg på å følge opp krenkelser uansett situasjon. Læringsmiljø er fast agenda på ukentlige trinnmøter. Krenkelser gjennomgås og evalueres, avtaler oppfølging	Alle ansatte
2	Undersøke og gripe inn direkte hvis det er nødvendig og mulig Det vurderes fortløpende når foresatte skal varsles Konkretisere opptrapping og handling - for felles praksis: Fem krenkelser – ringe foresatte og informere Dersom eleven ikke endrer adferd, innkalles foresatte til møte og elev, lager aktivitetsplan, Evaluering av tiltak, ingen forbedring eller endring, hendelsesskjema fylles ut, leveres til sosiallærer - Svært alvorlige krenkelser (enkelthendelser) meldes til sosiallærer/ ledelse umiddelbart – den som avdekker/ melder saken fyller ut hendelsesskjema (+ evt tidligere logg)	Alle ansatte Kontaktlærer
3	Den som oppdager/ avdekker/ blir varslet fyller ut hendelsesskjema. Skjema leveres til sosiallærer, skjemaet tas med til elevmøte	Alle ansatte
4	Hendelsesskjema blir drøftet på R-team. Dersom det er nødvendig undersøkes saken nærmere, og det settes inn tiltak. Aktivitetsplan lages.	Ledelsen + sosiallærer Miljøarbeidere
5	Skader og volds-/trusselhendelser skal følges opp i hht de prosedyrer som er vedtatt. J.fr. Plan for håndtering av vold og trakassering.	

8.8 Skolens prosedyrer når mobbing er meldt eller avdekket

	HANDLING	ANSVAR
1	Undersøkelser for å sikre faktainformasjon Konkretisering ved mobbesak: • Informere ledelsen • Strakstiltak, dersom situasjonene er kritisk • Sjekk logg	Kontaktlærer, inspiserende lærer, lærer tilstede i klassen og andre ansatte
2	Første samtale med offer. • Individuell samtale med mobbeoffer • Si at du vet at eleven blir mobbet • Gi støtte • La eleven fortelle uten å presse • Informere om at plager blir innkalt til samtale, og at foresatte til plager blir informert.	Sosiallærer, Miljøarbeidere kontaktlærer AKS ansatte

	• Avtal nytt møte, maks en uke senere. Tilby "åpen dør" før den tid ved behov	
3	Første samtale med plager • Plager blir hentet fra undervisning og ledet til samtale • Individuell samtale med plagerne hver for seg. Plagerne skal ikke ha mulighet til å snakke med hverandre før alle har vært inne til samtale. • Konfrontere plagerne med at skolen kjenner til hva som foregår og alvoret i den faktiske situasjonen. • Informere om at mobbingen øyeblikkelig skal opphøre. • Spør om eleven vil tilføye noe. Lytt, men ikke gå i diskusjon. • Få eleven med på å ta avstand til mobbingen. • Invitere plager til samarbeid. Forplikte seg på positiv atferd overfor offeret. Samtale med plagerne samlet: • Fortell hva du og hver enkelt har snakket om og hva som var konklusjonen. • Gi anerkjennelse om mulig • Poengter at mobbingen skal ta slutt straks og at du vil følge med • Fortell at rektor vil bli holdt informert. • Avtal nytt møte innen 2-3 dager	Ledelsen, Miljøarbeidere kontaktlærer
4	Samtale med foreldrene til offer • Etter samtale med offer, ring og forklar saken kort samme dag • Eventuelt innkall til møte på skolen. Avgjøres i samtale med foresatte	Sosiallærer, Miljøarbeidere kontaktlærer
5	Samtaler med foreldrene til plager • Ring og forklar saken kort samme eller påfølgende dag • Eventuelt innkall til møte på skolen sammen eller påfølgende dag	Ledelsen, Miljøarbeidere kontaktlærer
6	Oppfølgingssamtale med offer • To – tre møter med offer • Støtt offeret • Få mer informasjon om hvordan eleven har det på skolen nå	Sosiallærer, Miljøarbeidere Kontaktlærer
7	Oppfølgingssamtaler med plager • Fortsett helt til situasjonen er læst og stabilisert. Tiden mellom møtene kan økes etter hvert • Bruk forespeilingsteknikk	Ledelsen, Miljøarbeidere kontaktlærer
8	Oppfølging inntil mobbesituasjonen opphører helt • Vær tålmodig. Det tar tid å komme over alvorlig krenkelse. • Gå gjennom offerets opplevelse av dagens situasjon. Gå gjennom plager/plagernes opplevelse av dagens situasjon. • Planlegg fremover	Ledelsen, sosiallærer, miljøarbeidere kontaktlærer/e

	• Etter en tid kan det være gunstig å ha en samtale mellom den som ble plaget, og mobber(ne). NB! Ikke gjør dette for tidlig.	
--	---	--

9. Aktivitetsplanen

Aktivitetsplanen er en skriftlig plan som skolen må lage i det de får vite at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, enten gjennom undersøkelser på eget initiativ eller etter at en elev selv sier fra. En aktivitetsplan trenger ikke å knytte seg opp mot en bestemt elev, men kan ta for seg en situasjon eller utfordring der flere elever er involvert.

Aktivitetsplanen er en erstatning for enkeltvedtaket. I noen tilfeller vil det fremdeles være aktuelt å fatte enkeltvedtak. Dette gjelder i tilfeller som skolebytte og bortvisning.

I aktivitetsplanen skal det minimum stå

- hvilket problem som skal løses
- hva skolen har planlagt
- når tiltakene skal gjennomføres
- hvem som er ansvarlig
- når tiltakene skal evalueres

Det kan også være lurt å ha med en oppsummering av samtalene med elever og foreldre. I tillegg kan det være lurt å ha med en oppsummering av hva som er skolens vurderinger av saken.

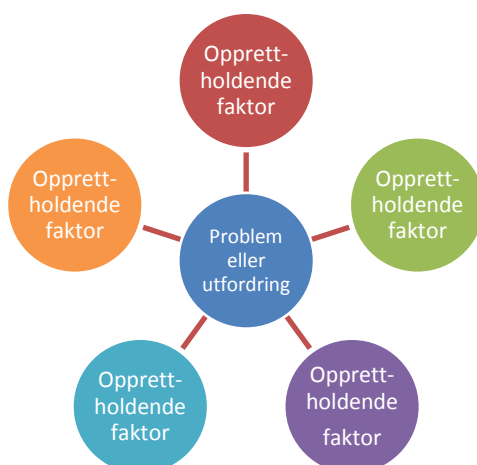
Det vil variere fra sak til sak hvor mye som skal dokumenteres i den enkelte saken. Det vil for eksempel kunne være forsvarlig med en kortere og mer skjematisk aktivitetsplan i saker der skolen setter inn tiltak tidlig i prosessen og tiltakene er enkle, enn i saker der tiltakene og saksforholdet er mer sammensatt og komplekst.

På Udir.no om læringsmiljø kan man få god veiledning om utformingen av aktivitetsplanen og gode tiltak.

Mal for aktivitetsplan – se vedlegg

Mal: Pedagogisk analyse (Thomas Nordahl, 2012)

Sammenhengssirkel for analyse av opprettholdende faktorer:

Tiltak i aktivitetsplanen:

- Individuelle tiltak ut fra barnets behov
- Tre nivåer: individ, klasse, skole
- Forskningsbaserte tiltak

10. Medvirkning

Elevene, foresatte og rådsorganene skal engasjeres i planleggingen og gjennomføringen av skolemiljøarbeidet. Alle har en plikt til å undersøke, varsle og gripe inn.

10.1 Elevene

Elevene tar del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet med skolemiljøet gjennom:

- Arbeidet som gjennomføres i klassene/ på trinnet, se årshjul (skolevenner/ hemmelig venn...). Alle hører til
- Klasseråd / klassemøter
- Elevråd
- SMU

Lærere (uansett fag og trinn) skal legge til rette for at læringsmiljøet er tema hver uke i alle fag og på alle trinn. Lærere og elever samarbeider om fokusområder. Arbeidet er beskrevet i skolens årshjul.

Elevene i elevrådet skal bidra ved å:

- Være bevisst egen adferd, språkbruk og handling
- Være gode rollemodeller ved å være hyggelig mot alle
- Si ifra til en voksen når noen elver blir plaget eller krenket
- hjelpe til når klassene har vikar og informere om klassens regler, rutiner og planer.
- Bidra til lek og aktivitet i friminutt når vi ikke har TL
- Arrangere aktivitetsdager
- Være kulturverter og bidra praktisk når vi har konserter og samlinger i Samlingsalen
- Revidere og lage regler og rutiner for bruk av ballbaner, aktivitetsområder og leker gjennom elevrådet
- hjelpe kontaktlærer med å gjennomføre klassemøter ukentlig hvor en tar mobbing og krenkelser.
- Besøke klasser og informere om aktuelle saker
- Ta opp saker i elevrådet som klassene er opptatt av

10.2 Foresatte og FAUs arbeid for et godt læringsmiljø:

Foresatte skal engasjere seg i barnas skolehverdag og kjenne til skolens planer og rutiner som er tilgjengelig på skolens hjemmeside og informasjonshefte. Foresatt skal bidra gjennom å delta på foreldremøter, i samtaler og på arrangement i skolens regi. Se skolens årshjul.

FAU skal fremme fellesinteressene til foreldre og medvirke til at elever og foreldre aktivt tar del i arbeidet med å skape et godt skolemiljø. Foreldrerådet på skolen har jevnlig møter i henhold til sin møteplan. Før møtene samarbeider FAU leder og rektor om saker det er aktuelt å ta opp på FAU-møtet.

FAU skal

- arbeide for et godt samarbeid mellom foreldre og skolen i arbeidet mot mobbing og krenkelser
- arbeide for at foreldre følger opp skolens arbeid mot mobbing og krenkelser overfor egne barn

- informere om skolens arbeid med mobbing og krenkelser.
- samarbeide med skolens ledelse med sikte på å nå nullvisjon med hensyn til mobbing og krenkelser

10.3 Skolens miljøutvalg (SMU)

Skolen vil ha et aktivt skolemiljøutvalg (SMU) med representanter fra foresatte, elever, ansatte og ledelse, som møtes 2-4 ganger i året.

SMU skal sikre at elever og foreldre får økt innflytelse på skolehverdagen ved å

- være et rådgivende organ for skolen, med rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet
- arbeide for et godt og inkluderende læremiljø
- holdes løpende orientert om skolens arbeid med forebygging, avdekking og oppfølging av arbeidet mot mobbing og krenkelser

11. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet

Handlingsplanen med årshjul og aktivitetsplaner evalueres årlig av FAU, elevråd, SMU, personalet og av ledelsen

12. Vedlegg

12.1 Mal for aktivitetsplan

LUSETJERN SKOLE

Aktivitetsplan for perioden:

Skolen har plikt til å sette inn rimelige tiltak for å ivareta elevens rett til et trygt og godt skolemiljø. Tiltakene skal beskrives i en skriftlig plan.

Hjemlet i Opplæringsloven § 9a-2 og § 9a-4

Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

Ved melding om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen igangsette rimelige tiltak for å ivareta elevens rett til et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal lage en aktivitetsplan.

Planen skal evalueres sammen med foresatte og elev.

Navn på eleven	
Hvem varslet om mistanke eller kjennskap til et utrygt skolemiljø	
Når ble det varslet om mistanke eller kjennskap til utrygt skolemiljø?	
Beskrivelse av hendelse /situasjon el.	Skriv kort, men vær så spesifikk og konkret at en utenforstående kan forstå hva det handler om. Her skal både elevens subjektive opplevelse, foresattes perspektiv og resultat av skolens undersøkelse belyses. Skolen skal definere problemet/problemene som skal løses ut i fra alle tre perspektivene (elev, foresatte, skolen) og gjøre en evt. vektning av disse der det trengs. I aktivitetsplanen anonymiseres involverte elever.
Når ble undersøkelsen utført?	.
Hvordan ble undersøkelsen utført?	
Hva er målet med tiltakene?	

Hvilke tiltak skal iverksettes	Når skal tiltakene iverksettes	Ansvarlig for gjennomføringen	Evaluer
Individnivå:			
Vær konkret og spiss tiltakene mot utfordringen de skal løse. Hva, hvem, hvordan, når og hvor ofte er gode stikkord. Tiltak på individnivå for å gjøre utfordringen lettere/bedre/bra.			
Klassenivå:			
Tiltak på system- eller gruppenivå for å gjøre utfordringen lettere/bedre/bra. Dersom det er for elevens beste, kan skolen hente tiltak utenfra/involvere andre instanser (eks. Helse).			
Skolenivå:			

Å løse en 9A-sak er en syklisk prosess som kan gå over lang tid. Noen tiltak er korte og avsluttes fort eller gjøres en gang, andre kan vare lenge. Tiltak kan også komme til underveis i prosessen fordi situasjonen endrer seg.
Vi skal holde på til eleven har et trygt og godt skolemiljø – og av og til en stund etter det også...

Barnets beste-vurdering	
Vurdere	Det vurderes at samkjøringen av alle de voksne er viktig for at elevene skal møte. Det er også lagt vekt på at elever med spesielle utfordringer får tett og systematisk oppfølging. Parallelt med dette følges klassens elever tett med tiltak – se aktivitetsplan.
Vekte	Kontaktlærer – sammen med trinnet – har ansvar for å risiko-vurdere spesielle aktiviteter som planlegges for å utarbeide tiltak for å trygge miljøet og hindre at hendelser skjer.
Vise	Målet er at tiltakene fører til trygge, rolige og forutsigbare dager for klassen.

Eleven skal få uttale seg i alle delpliktene og skolen skal synliggjøre/dokumentere hva eleven mener. Hvilke tiltak tror eleven at fungerer? Hva ønsker eleven selv? Kan skrives i stikkordsform.

Elevens medvirkning	Ja	Hvis nei, begrunn	Navn på tillitsperson
Eleven har fått tilbud om samtale med en voksen han/hun har tillit til			

Tiltakene er vurdert etter hva man med rimelighet kan forvente av skolen for å sikre at eleven har et godt og trygt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Avtalt dato for sjekkpunkt/neste møte for å evaluere og drøfte tiltak: _____

Skriv en evaluering i eget vedlegg. Presiser om aktivitetsplanen avsluttes eller videreføres. Hva var resultatet av de ulike tiltakene? Hvor står saken nå? Hvilke tiltak skal eventuelt videreføres. Viktig ikke å slippe eleven for tidlig.

Aktivitetsplanen er gjennomgått sammen med foresatte/elev: _____
dato

rektor

lærer/annet personale

Kopi: elevmappen, foresatte og kontaktlærer

Elev/foresatte/skole har bekreftet at eleven har det trygt og godt: (møte/telefon, navn, dato)

Aktivitetsplanen lukkes. I evalueringen skrives litt om situasjonen nå og hva eleven mener har gjort situasjonen bra.

12.2 Årshjul for aktiviteter og tradisjoner ved Lusetjern skole

MND	Aktivitet/ innhold	Ansvarlig	Utført
Høst og vår	Trinn/ klassetiltak: Felles sosiale aktiviteter for klassen/ trinnet etter skoletid. Klassekontakter tar initiativ til å arrangere en aktivitet høst/ en vår for elevene på trinnet (eks akedag – disco) Tas opp på første foreldremøte, sett av tid til å gjøre planleggingen til dette da	Klassekontakt i samarbeid med lærere	

	FAU kommer med innspill ifht vennegrupper/ klasseklubb. Det viktigste er at det settes i gang et sosialt arrangement. Føringer: Alle trinn skal ha en plan for hvilke klassetrinnstiltak de har. Velger på 1. foreldremøte om det skal være vennegrupper eller klasseklubb		
August	Vennskapsklasser starter	Kontaktlærerne i klassene avtaler en aktivitetsplan	
September	Vennskapsuke: Følger UDIRs Kampanje mot mobbing i uke 36. BlimE	Gjennomføres ukentlig av lærere på trinnet/ baseleder på AKS	
September	Idrettsdag for hele skolen: Ulike idrettsaktiviteter. Elevene får bl.a.prøve seg på: løpe 60 meter, hoppe høyde og lengde, kast med stor og liten ball, trekke tau osv. Til slutt arrangeres det stafettkonkurranse mellom klassene. Aktiviteten foregår ute.	Idrettskomite og en lærer fra hvert trinn	
Oktober	FN-dagen. I denne uka jobber hele skolen med tema/ oppgaver knyttet til disse to dagene. Scenen er din og evt åpen kveld arrangeres sammen med FAU	Ledelsen FAU	
Desember	Levende julekalender: Skolen har felles julekalender med en aktivitet hver skoledag i advent. Det er bl.a. fakkeltog, felles kveld med juleverksted for elever, foresatte og lærer (juleavslutning), ledelsen delte ut pepperkaker.	Alle trinn og ledelsen	
Desember	Juleball for 7.trinn: Arrangeres av lærer og elever på trinnet i samarbeid med foresatte. Juleballet er i samlingssalen på Holmlia skolen. En fra ledelsen er med i planleggingen. Dato bestemmes i sept, og elevene er med i planleggingen. Det lages en fremdriftsplan for arrangementet	7.trinn og foreldrekontakter.	
Desember	Luciasamling: Hele skolen har felles Luciamarkering i samlingssalen. 3. trinn øver og lager	3.trinn, musikkklærer og inspektør	

	Luciamarkering. Bruker materiell og utstyr som allerede er på skolen. Planlegger sammen med musikk lærer.		
Desember	Julesamling: Skolen har to julesamlinger: gudstjeneste i kirka og en alternativ samling i samlingssalen. Samlingene er likestilte. Foresatte må melde elvene <u>på</u> den samlingen de skal delta på. Julegudstjeneste: Elever og lærere på 5. trinn, sammen med prest og musikk lærer, er ansvarlig for gudstjenesten. Det er viktig å få oversikt så tidlig som mulig over de som skal være med. Alternativ samling: Foregår i samlingssalen. Det er to samlinger. Program avklares i komite.	Lærere på 5.trinn Komite	
Desember	Juletrengang: Siste dag før juleferien. Elevene deles i 3 grupper og har juletrengang. De mest kjente julesangene synges. 5.trinn stiller med forsangere og musikk lærer spiller. Alle elevene deltar – sangene er ikke religiøse.	Sosiallærer/ u.insp	
Februar	Vinteruke: Klassene har vinteraktivitetsdag med f.eks. ski, skøyter, aking. Dagen tilpasses ifht. været. Skolen har ski og skøyter til utlån. Det utarbeides et opplegg som kan gjennomføres på kort varsel når vær og føre tilsier det.	Idrettskomite og lærere fra alle trinn.	
Mars/ April	Balldag for mellomtrinnet Felles oppstart hvor rektor holder en kort appell. Elevene har en hel dag med ulike ballaktiviteter (f.eks. basketball, volleyball, håndball, innebandy) i Holmliahallen. Trinnene deler inn i lag og det organiseres slik at alle får prøvd de ulike aktivitetene. Det er ikke turnering.	Idrettskomite og lærere fra trinnet.	
April	Litteraturuke: I flere år har vi hatt litteraturuke på skolen. En tidligere lærer var primus motor og pådriver for uka. I korte trekk inneholdt uka følgende: • Lesing i alle former: eks. store leste for små • Fokus på bestemte forfattere • "Scenen er din"	Trinnene og komite	

	• Eks. Skoleåret 2013-14 var Prøysen tema • Eks. Skoleåret 2014 – 15 var Astrid Lindgren tema • Eks. Skoleåret 2015 -16: Roald Dahl 100 år – uke 17		
Mai	Sykkelopplæring for 5.trinn: Dagen består av: a) teoriprøve, b) kontroll av sykkel ved politiet c) sykling på trafikkert vei. d) ferdighetsprøve på sykkel. Ferdighetsprøven gjennomfører vi nede på Motorsentret. Viktig å gjøre avtale med Politiet og Motorsentret i god tid. Bruk Trygg trafikk sitt opplegg på nett.	Lærerne på trinnet samarbeider med inspektør	
Mai	17.mai – egen plan: Skolen deltar i det store barnetoget i byen hvert år. I god tid før 17.mai arrangeres det et møte for skolene på Holmlia (Rosenholm, Hallagerbakken, Toppåsen og Lusetjern) og Holmliaskolenes korps. På dette møtet stiller det personer fra korpset, skolens FAU og ledelse. Flaggborgen (flagg og fane) består av elever fra 7.trinn. Musikk lærer Marit Heggedal er til god hjelp når flaggborgen skal øve. Program for dagen: Kl. 8.00 flaggheising med et enkelt program: a) 4.trinn leser dikt og synger b) Elevrådsleder holder en tale c) Rektor leder programmet og hilser dagen d) Togleder orienterer om organiseringen i toget og transporten inn til byen.		
Juni	Fotballturnering ute på kunstgressbanen: I en av de siste ukene av skoleåret arrangerer vi fotballturneringen for mellomtrinnet. Klassene lager rene jente og guttelag Vi deler fotballbanen i tre og spiller seriespill før sluttspill etter cup systemet. Spiller ulike klassetrinn mot hverandre får det laveste trinnet startpoeng på et poeng pr. klassetrinn. På denne turneringen har vi også brukt dommere fra ungdomsskolen. Det legges inn noen alternative aktiviteter for de som ikke liker fotball.	Idrettskomite og en lærer fra trinnet	

	Elevene ønsker fotballturnering, men den må planlegges godt og i god tid av lærerne på de aktuelle trinnene i sammen med idrettskomite		
Juni	Våraktivetsdag: Rammen for dagen: 8.45 Felles oppstart på grusbanen hvor rektor holdt en kort appell 9.00 – 10.30: 1. – 4. trinn hadde leker på skoleområde A 5. – 7. trinn hadde idrettsaktiviteter på kunstgressbanen. 10.30 – 11.00: Stafett mellom a og b klassene på og rundt lekeplassen bak klubbhuset. 12.00 gikk 1. – 4. trinn til sine klasserom og avsluttet dagen der til vanlig tid. 5. – 7. trinn fortsatte med idrettsaktiviteter til kl. 13.45 Kort vurdering: Noe krevende å ha felles aktiviteter for hele skolen samtidig. Organiseringen ble litt komplisert og vi klarte ikke å gjennomføre helt etter planen. Konklusjon: bedre planlegging.	Idrettskomite og alle lærere på trinnene	
Juni	Grillfest og aktiviteter en dag i juni før skoleslutt – forskyve skoledagen – alle deltar – forslag tas opp i FAU		
Juni	7. trinnsavslutning: Elever og lærere lager program og planlegger forestilling. Forestilling for elevene på skolen på dagtid, og for foresatte på kveldstid onsdag siste uke for sommerferie. Elevene får diplom og rose. Rektor holder tale Foresatte lager fest/avslutning for elevene etter forestillingen.	Lærere Ledelse FAU	
Løpende	Andre tiltak som vi gjennomfører i løpet av skoleåret: TL - Trivselsprogrammet DKS – Den kulturelle skolesekken Scenen er din Samlinger: alle trinn har ansvar for å invitere til samling en gang i løpet av året		

12.3 Den levende julekalender

Den levende julekalender

Lusetjern skole 2020

Velkommen til førjulstid på Lusetjern skole.
Vi ønsker å beholde våre faste tradisjoner
med Lucia og samlinger, og en "levende
julekalender"

Uke 49:

Dag/ Dato	Aktivitet	Ansvar/ organisering
Mandag 2.des	<i>Kick off "Den levende julekalender" ved flaggstanga kl. 09.00. Opplesing og sang: adventssang + oppstart hemmeligvenn</i>	Marit Heggedal + nissekor Trinnene får utdelt tekst til sanger som skal synges
Tirsdag 3.des	<i>Julefortellingsdagen:</i> Hvert trinn har en fellessamling med høytlesing. Eldre elever leser for yngre. 5.trinn leser for fadderelevne sine 1.trinn. (Forslag til samarbeid 1-5, 4-5, 2-6, 3-7.)	Lærere på trinnet. Flere trinn må gjerne samarbeide om felles "lesestund".
Onsdag 4.des	<i>Juleord-dagen:</i> Trinnene lager en juleplakat med "juleord" og forklaring og finner ord og begrep som skal jobbes med i desember. Husk Verdiane våre!	Lærere på trinnet
Torsdag 5.des	<i>Julekort:</i> Elevene lager julekort, digitalt eller papir. Trinnene bestemmer selv hvem de vil sende kortet til. Organisasjoner/ Eldrehjem / omsorgsbolig/ barnehage/ samarbeidspartnere/ asylmottak.	Lærere på trinnet.
Fredag 6.des	<i>Pepperkakedagen:</i> Ledelsen går rundt med pepperkaker til alle.	Ledelsen

UKE 50

Mandag 9.des	<i>Vennskap:</i> Evaluerer og oppsummere hemmeligvenn.	Lærere på trinnet
-----------------	--	-------------------

	Ny hemmelig venn.	
Tirsdag 10.des	<i>Mattenøtt-dagen:</i> Alle klasser bruker åpne oppgaver/ mattenøtter som har fokus på å bruke ulike strategier, ulike tilnærminger og samarbeid.	Samarbeid på team
Onsdag 11.des	<i>Hjertedagen:</i> Alle elever lager et rødt hjerte som henges opp eller gis til en annen på skolen.	Dilek ordner materiale og forslag til mal til alle trinn
Torsdag 12.des	<i>Julefilm:</i> Trinnene velger en julefilm som passer for aldersgruppen	Lærere på trinnet
Fredag 13.des	<i>Luciadagen:</i> 3. trinn inviterer til Luciasamling i samlingssalen kl. 12.00.	3.trinn + Musikkansvarlig på trinnet

UKE 51

Mandag 16.des	<i>Vennskap:</i> Evaluerer og oppsummere hemmeligvenn	Lærere på trinnet
Tirsdag 17.des	<i>Julesamling i kirken / Samling i samlingssalen: Holmlia kirke og 5. trinn inviterer til julegudstjeneste, mens skolen inviterer til julesamling i samlingssalen/ musikkrom fra kl. 09.30</i>	Julesamling i kirken: 5. trinn + Musikkansvarlig på trinnet + Marit Hegg. Ansvar samlingssal: Aicha (spespedteam) Marianne (spespedteam) Beda (kontaktlærer for 2B) Yousra (kontaktlærer 4A) Shahida (AKS)
Onsdag 18.des	<i>Rengjøringsdagen:</i> Elevene rydder og vasker i hyller, klasserom, garderobe. Ta med egen vaskeklut.	Lærere på trinnet
Torsdag 19.des	<i>Juletregang:</i> Samlingssalen fra kl. 09.00.	Anne/ Musikkansvarlig Rektor ønsker god jul
Fredag 20.des	<i>Julesamling i klasserom</i> alle elevene kan ha med godteri til samlet verdi på maks kr. 30,- + en drikke på maks 0,5 l. Elevene slutter 12.00	Lærere på trinnet

Åpen kveld / juleverksted:

Alle trinn inviterer foresatte med søsken til åpen kveld på klasserommet med juleverksted og julekos fra kl. 17.30 – ca. 1930. Lærere på trinnet i samarbeid med klassekontakter (evt. bevertning bestemmes av lærere i samarbeid med FAU kontakt). Vi henger opp kalender hvor dere booker dere inn.

Nyttårsball 7.trinn:

Foresatte og lærere på trinn (?)